

Pohjoismainen Sorkka-atlas

Sorkkasairaudet sanoin ja kuvin

Tehty yhteistyössä pohjoismaisten sorkka-asiantuntijoiden kesken

Pohjoismainen Sorkka-atlas

Pohjoismaiseen Sorkka-atlakseen on koottu kuvat sorkkasairauksista, jotka voidaan tallentaa Pohjoismaissa käytössä olevalla sorkkasairauksien tallennusohjelmalla (Nordic Claw App - SorkkaMobiili).

Atlas sisältää kirjalliset määritelmät sorkkasairauksista. Määritelmät on laadittu yhteistyössä Suomen, Ruotsin, Tanskan ja Norjan johtavien sorkkaterveyteen perehtyneiden eläinlääkäreiden kesken. Sairauksien nimet on kerrottu suomeksi, ruotsiksi, englanniksi, tanskaksi sekä norjaksi.

Päivitetty kesäkuussa 2020

Valokuvat:

Professori emeritus Christer Bergsten, SLU

Frida Åkerström, Växa Sverige

Apulaisprofessori, ELT Nynne Capion, Department of Veterinary Clinical Sciences, University of Copenhagen

Professori, ELT Terje Fjeldaas, NMBU, Department of Production Animal Clinical Sciences

Erikoiseläinlääkäri, ELT Åse Margrethe Sogstad, Animalia

Residenssi, ELT Maren Knappe-Poindecker, NMBU, Department of Basic Sciences and Aquatic Medicine

Tohtorikoulutettava Lina Ahlén, NMBU, Department of Production Animal Sciences

ELT Reijo Junni, Keski-Pohjanmaan ympäristöterveydenhuolto

Eläinlääkäri Hertta Pirkkalainen, Eläinten terveys ETT ry

Erityiskiitokset

Professori emeritus Christer Bergsten, SLU

Frida Åkerström, Växa Sverige

MMM Elina Paakala, Faba

MMM Terhi Vahlsten, Faba

Eläinlääkäri, ELT Jouni Niemi, Vetman Oy

Eläinlääkäri Reijo Junni, Keski-Pohjanmaan ympäristöterveydenhuolto

Eläinlääkäri, ELT Minna Kujala-Wirth, Helsingin yliopisto

Eläinlääkäri Aino Riihimäki, Helsingin yliopisto

Eläinlääkäri Hertta Pirkkalainen, Eläinten terveys ETT ry

Eläinlääkäri, ELT Peter Raundal, SEGES

Apulaisprofessori, Eläinlääkäri, ELT Nynne Capion, Department of Veterinary Clinical Sciences, University of Copenhagen

Agronomi, Tj Gert Pedersen Aamand, Pohjoismainen jalostusarvosteluyhdistys NAV

Professori, Eläinlääkäri, ELT Terje Fjeldaas, NMBU, Department of Production Animal Clinical Sciences

Erikoiseläinlääkäri, FT Åse Margrethe Sogstad, Animalia

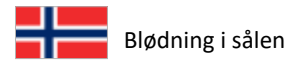
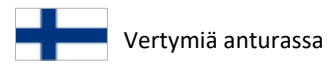
Specialist candidate ELT Maren Knappe-Poindecker, NMBU, Department of Basic Sciences and Aquatic Medicine

Sisältö

Englanti	Tanska	Suomi	Norja	Ruotsi	
Claw horn disruption lesions	Hornrelaterede klovlidelser	Sorkkasarveisen vauriot	Hornvekst-relaterte klauvlidelser	Fångrelaterade klövhornsskador	
Sole haemorrhage	Såleblødning	Vertymiä anturassa	Blødning i sålen	Sulblødning	4
Sole ulcer	Sålesår	Anturahaavauma	Såleknusning	Klövsolesår	5
White line fissure	Hul væg, løs hvid linje	Valkoviivan repeämä	Løsning i den hvite linjen	Hålvægg	6
White line abscess/ White line ulcer	Hul væg, sår/ byld i hvid linje	Valkoviivan paise	Byll i den hvite linjen	Sår/böld i vita linjen	7
Toe ulcer/ Toe abscess/ Toe necrosis	Tånekrose	Kärkipaise	Tåbyll/tånekrose	Sår/böld i tån	8
Double sole	Dobbelt sål	Kaksoispohja	Dobbeltsåle	Dubbelsula	9
Chronic laminitis/ Laminitic ring/ Horizontal fissure	Kronisk laminitis/ vandret hornspalte/ snabelklov	Krooninen sorkkakuume/ Poikittaishalkema	Kronisk forfangenhet/ horisontal klauvsprekk	Kronisk fång/ horisontell spricka	10
Vertical horn fissure	Lodret hornspalte	Pitkittäishalkeama	Vertikal klauvsprekk	Vertikal spricka	11
Axial fissure	Hornspalte i indre klovvæg	Sisäpinnan halkeama	Sprekk i innvendig hornvegg	Sprick inre hornvægg	12
Skin related/ Infectious lesions	Hudrelaterede klovlidelser	Tarttuvat sorkkasairaudet	Smittsomme og hygiene-relaterte klauvlidelser	Smittsamma och hygienrelaterade klövskador	
Heel horn erosion	Balleråd	Kantasyöpymä	Hornforråtnelse	Klövrotta	13
Mild dermatitis	Spaltebetændelse	Lievä ihotulehdus (sorkkavälin ihotulehdus)	Mild dermatitt (interdigital dermatitt)	Lindrigt eksem	14
Digital dermatitis	Digital dermatitis, DD	Sorkka-alueen ihotulehdus, DD	Digital dermatitt	Digital dermatit	15-16
Chronic dermatitis/ Wart growth	Kronisk digital dermatitis/vorte	Sorkkasyylä/ Krooninen DD	Kronisk dermatitt	Kronisk DD/Vårta	17
Interdigital hyperplasia/ Interdigital fibroma	Nydannelse	Sorkkavälin liikakasvu	Limax	Limax	18
Interdigital phlegmon/ Foul in the foot/ Foot rot	Klovbrandbyld	Sorkkavälin ajotulehdus	Klauvspalteflegmone	Klövspaltsinflammation	19
Claw conformation	Abnorm klovform	Sorkkarakenteen muutokset	Klauvform	Klövform	
Corkscrew claw	Proptrækkerklov	Sorkkakiertymä	Korktrekkerklauv	Korkskruvsklöv	20
Asymmetric claws/ Different sized claws	Asymmetrisk klov	Epäsymmetriset sorkat	Asymmetriske klauver	Asymmetri	21
Scissor claws	Sakseklov	Saksisorkat	Sakseklauver	Saxklöv	22
Overgrown claws	Overgroet klov	Ylikasvaneet sorkat	Overvokste klauver	Förvuxen klöv	23
Thin sole	Tynd sål	Ohut pohja	Tynn såle	Tunn sula	24
Trauma	Skade	Vamma	Skade	Trauma	25
Lameness	Halthed	Ontuminen	Halthet	Hälta	26

Vertymiä anturassa

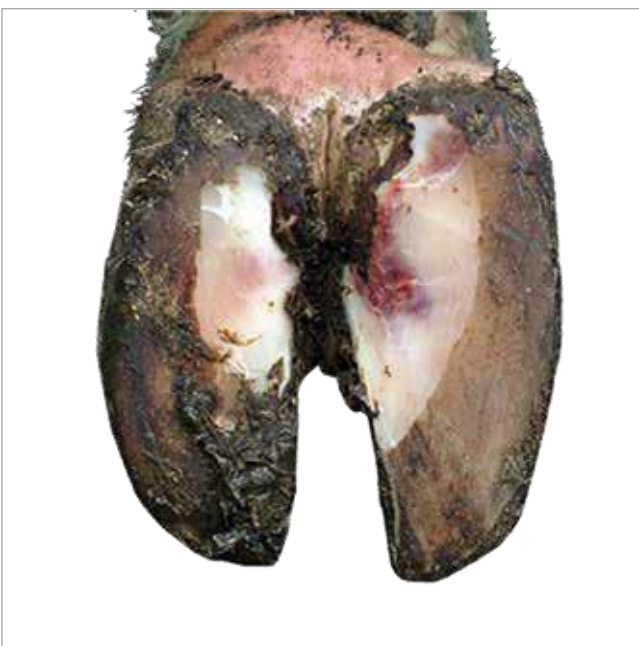

Lievä

Pinnallisia vertymiä (verenpurkauksia) tai lievää punerrusta anturassa ja / tai valkoviivassa. Saattaa hävitä normaalin sorkkahoidon yhteydessä.

Vakava

Syviä vertymiä sarveisessa ja / tai valkoviivassa. Ei häviä normaalin sorkkahoidon yhteydessä.

Antura- haavauma

Sålesår

Anturahaavauma

Såleknusning

Klövsulesår

Lievä

Anturan sarveisen läpi ulottuva haavauma, joka paljastaa martosorkkan. Tyypillisesti anturan takaosassa.

Vakava

Anturan sarveisen läpi martosorkkaan asti ulottuva haavauma. Martosorkassa kuolioitunutta epänormaalinväristä kudosta ja/tai esiin työntyvää granulaatiokudosta. Tyypillisesti anturan takaosassa.

Valkoviivan repeämä

Hul væg, løs hvid linje

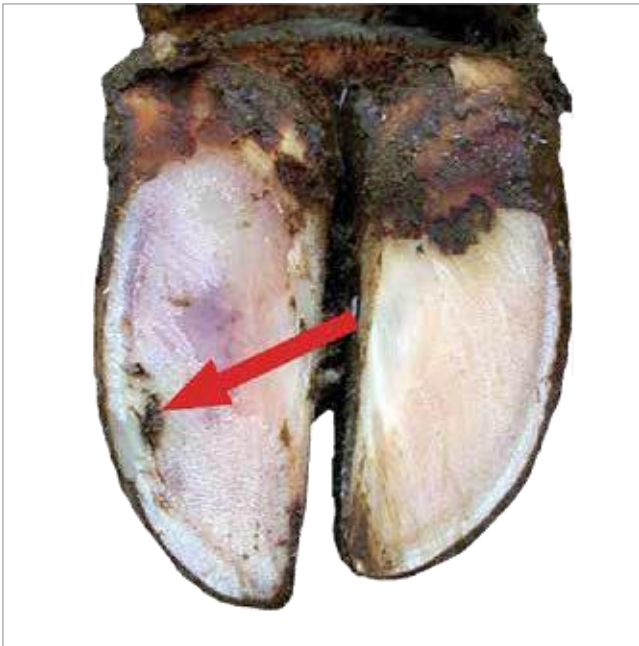
Valkoviivan repeämä

Løsning i den hvite linjen

Hålvägg

Repeämä valkoviivassa. Säilyy normaalin sorkkahoidon jälkeen. Ei ulotu martosorkkaan asti.

Valkoviivan paise

Hul væg, sår/byld i hvid linje

Valkoviivan paise

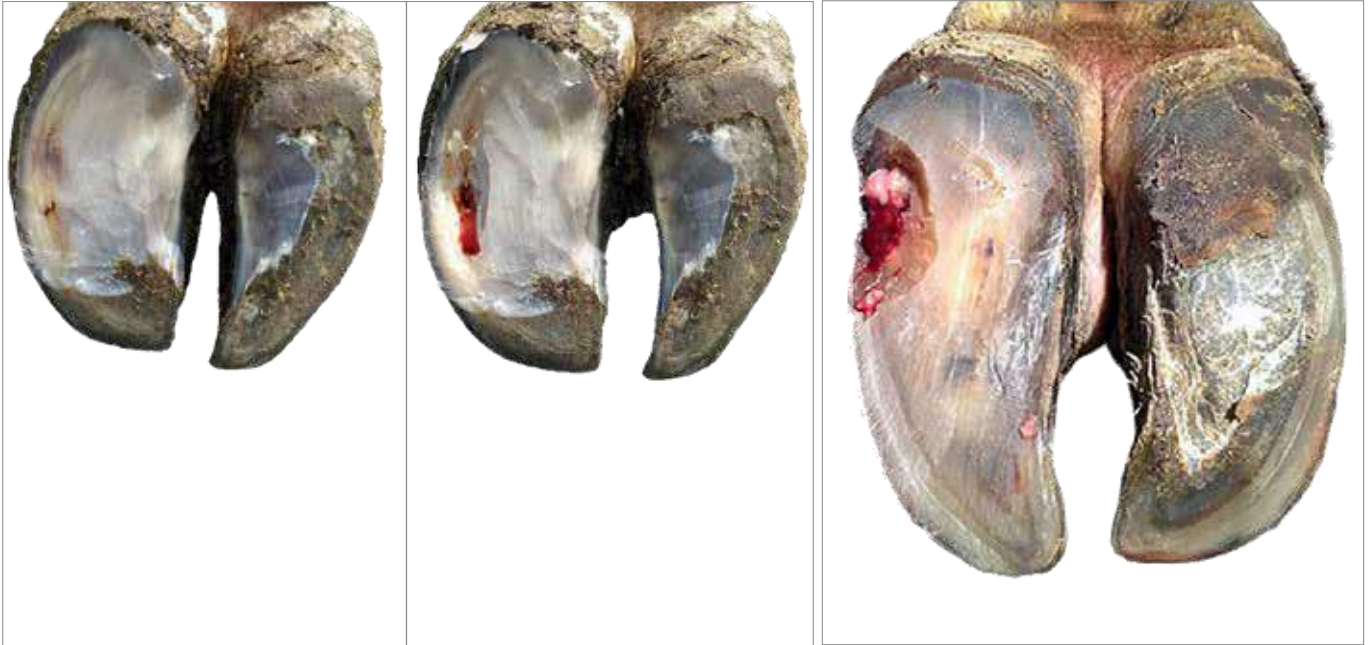
Byll i den hvite linjen

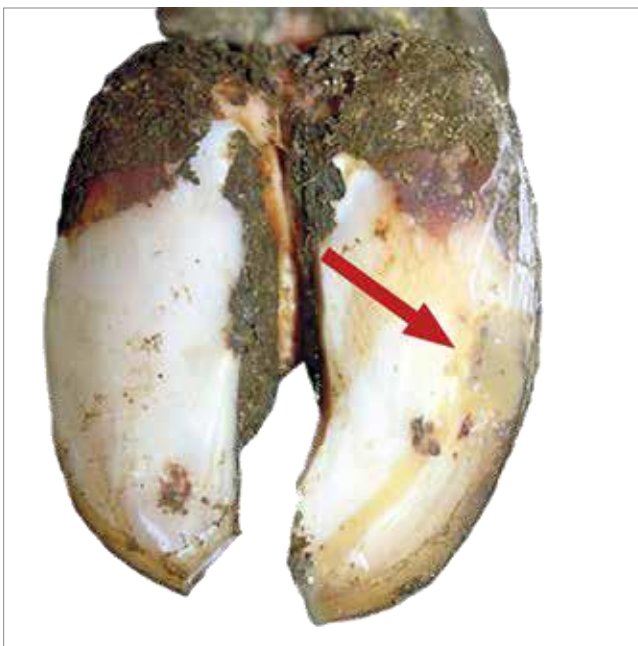
Sår/böld i vita linjen

Ennen avaamista

Avaamisen jälkeen

Paise avautunut ruununrajasta

Martosorkkaan asti ulottuva vaurio, jossa saattaa olla märkäeritettä tai kuolioitunutta kudosta.

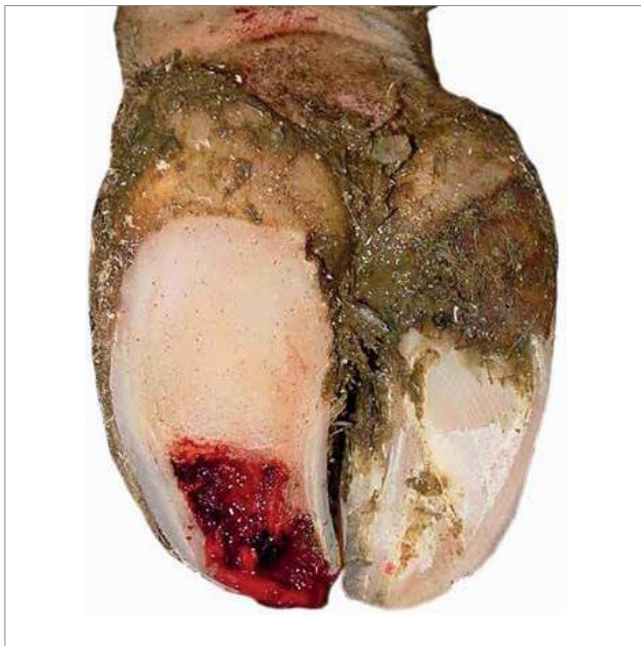
Kärkipaise

 Tånekrose

 Kärkipaise

 Tåbyll/tånekrose

 Sår/böld i tån

Sorkan kärjen haavauma, jossa paise ja/tai kuolioitunutta kudosta.

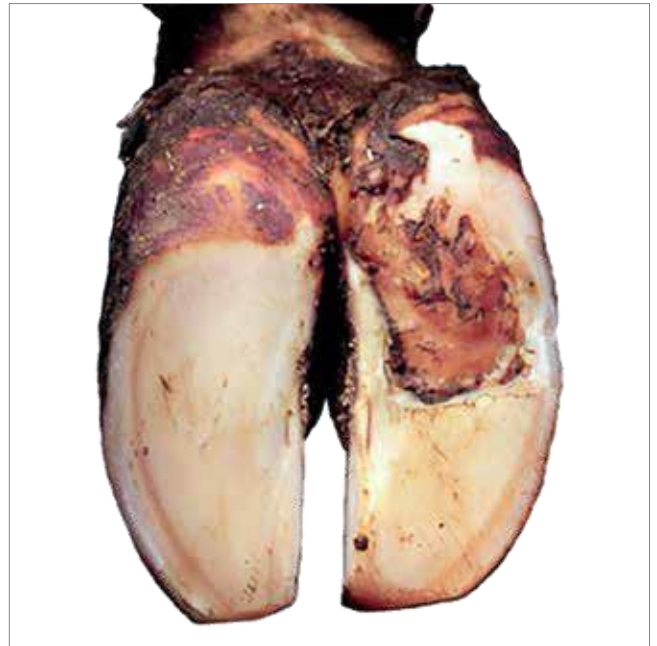
Kaksois- pohja

 Dobbeltsål

 Kaksoispohja

 Dobbeltsåle

 Dubbelsula

Kaksi tai useampi päällekkäinen kerros anturan sarveisessa.

Krooninen sorkkakuume / poikittais- halkeama

 Kronisk laminitis/ vandret
hornspalte/snabelklov

 Krooninen sorkkakuume/
Poikittaishalkema

 Kronisk forfangenhet/
horisontal klavusprekk

 Kronisk fång/
horisontell spricka

Kovera muutos sorkan seinämässä. Vaakatasossa olevia uurteita ja / tai halkeamia.

Pitkittäishalkeama

Lodret hornspalte

Pitkittäishalkeama

Vertikal klauvsprekk

Vertikal spricka

Pitkittäissuuntainen uurre tai halkeama sorkan etu- tai sivuseinämässä, joka jatkuu ruununrajaan saakka.

Sisäpinnan halkeama

Hornspalte i indre

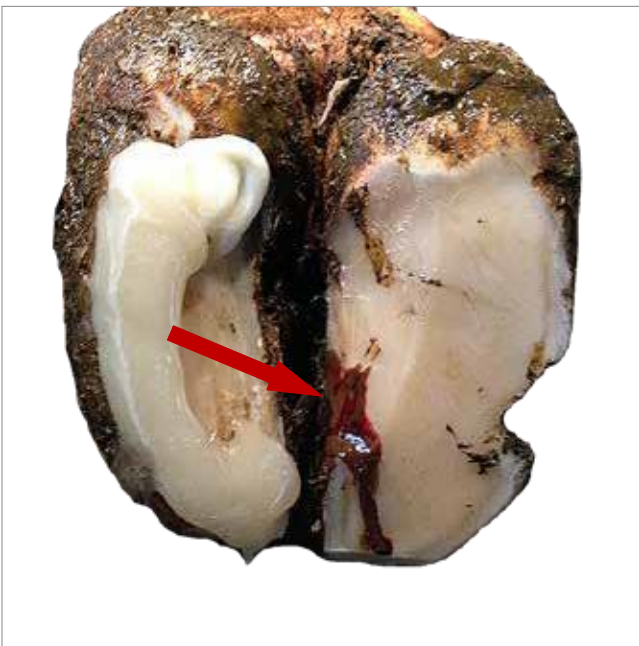
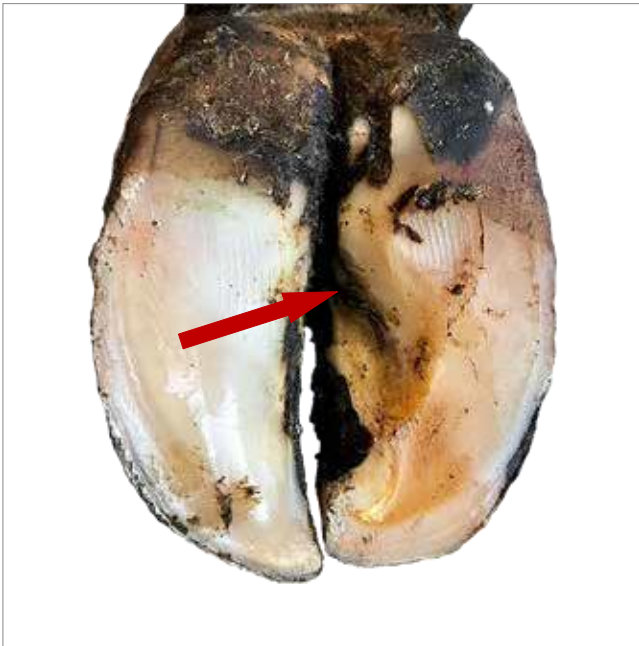
Sisäpinnan halkeama

Sprekk innvendig hornvegg

Spricka inre hornvägg

Pitkittäissuuntainen, syvä halkeama sorkan sisäseinämässä

Kantasyöpymä

 Balleråd

 Kantasyöpymä

 Hornförråtnelse

 Klövröta

Lievä

Pinnallista syöpymää sorkan kantaosan pehmeässä sarveisessa.

Vakava

Kohtalaisia tai syviä syöpymiä sorkan kantaosan pehmeässä sarveisessa. Tyypillisesti V-kirjaimen muotoinen, saattaa ulottua martosorkkaan.

Lievä ihotulehdus (sorkkavälin ihotulehdus)

Spaltetændelse

Lievä ihotulehdus
(sorkkavälin ihotulehdus)

Mild dermatitt
(interdigital dermatitt)

Lindrigt eksem

Lievä ihon paksuutuminen ilman kasvainmaista muutosta. Muutos ei ole kipeä eikä verestävä.

Sorkka-alueen ihotulehdus, DD

Digital dermatitis, DD

Sorkka-alueen ihotulehdus,
DD

Digital dermatitt

Digital dermatit

Pieniä ihomuutoksia

Haavautunut, paksuuntunut ja herkästi verestävä minkä tahansa kokoinen ihomuutos.

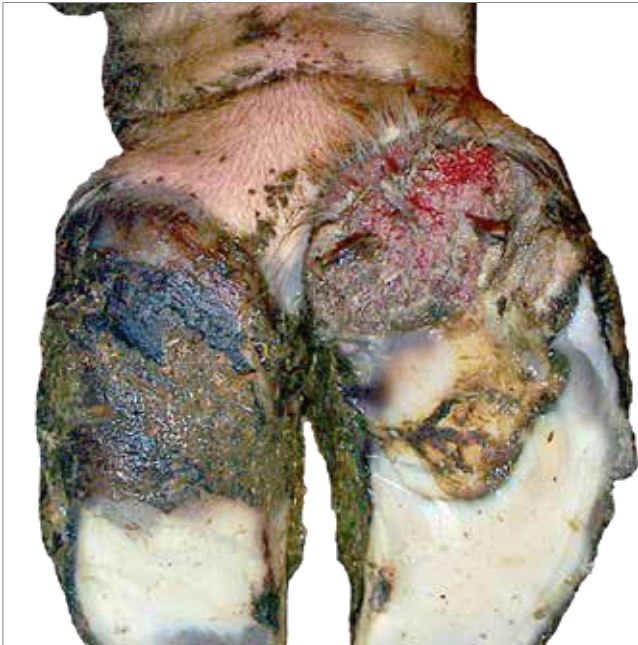
Sorkka-alueen ihotulehdus, DD

 Digital dermatitis, DD

 Sorkka-alueen ihotulehdus, DD

 Digital dermatitt

 Digital dermatit

Akuutti muutos kroonisen DD-muutoksen sisällä

Haavautunut, paksuuntunut ja herkästi verestävä minkä tahansa kokoinen ihomuutos.

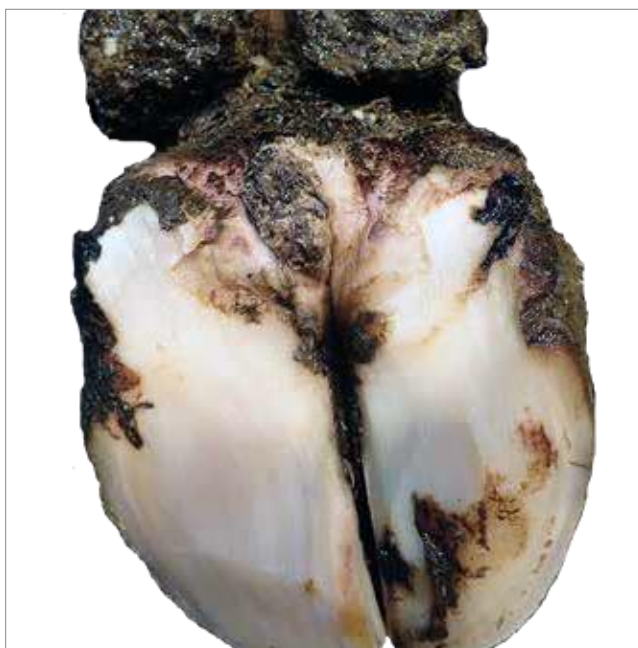
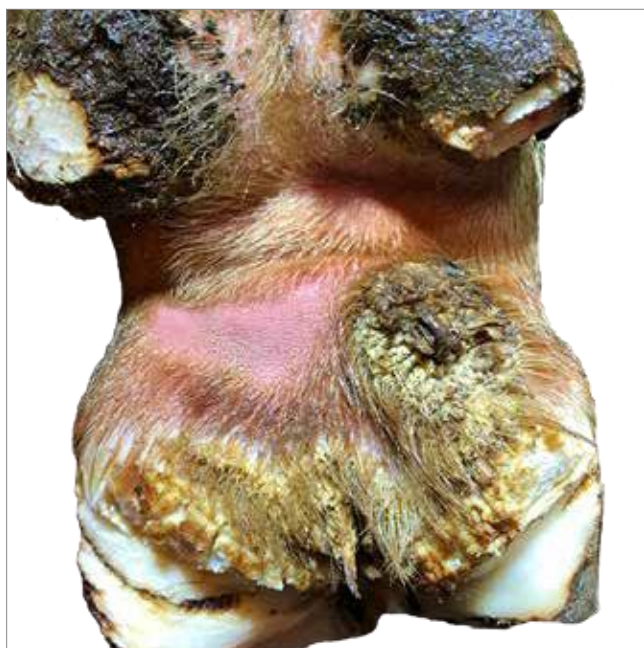
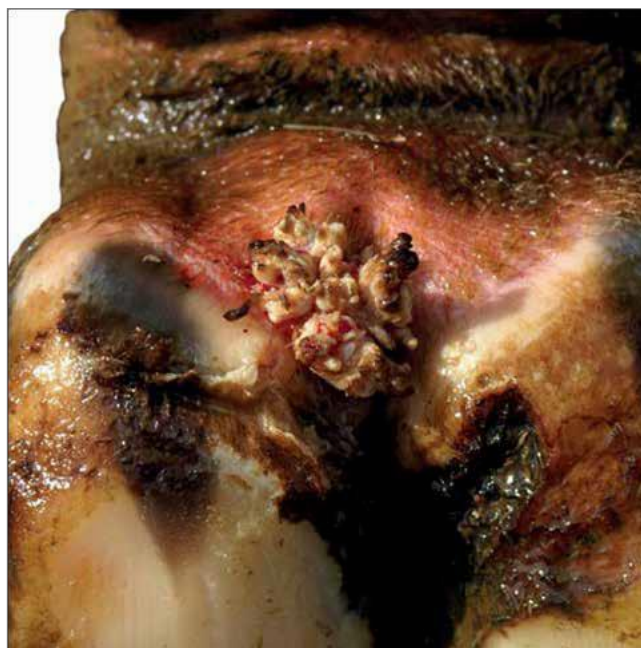
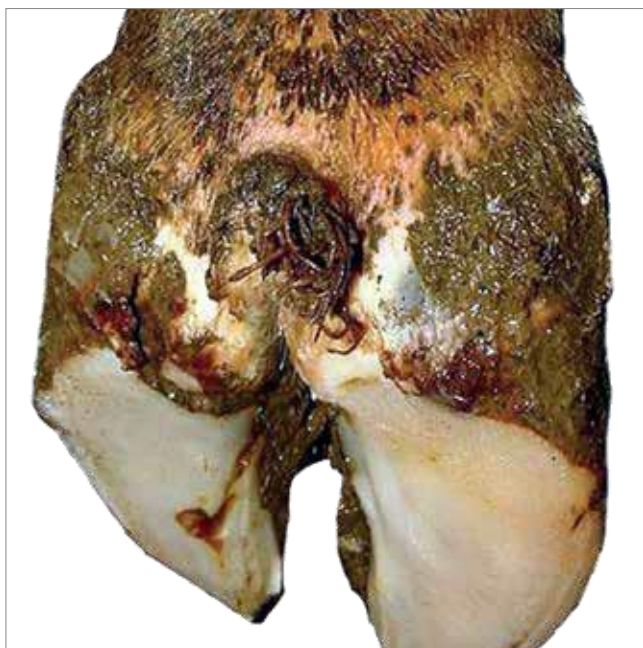
Sorkkasyylä / Krooninen DD

 Kronisk digital dermatitis/vorte

 Sorkkasyylä/
Krooninen DD

 Kronisk dermatitt

 Kronisk DD/Vårta

Kasvainmainen muutos tai ihon voimakas paksuuntuminen. DD:n krooninen muoto, mutta kattaa myös muut ihon kasvannaiset.

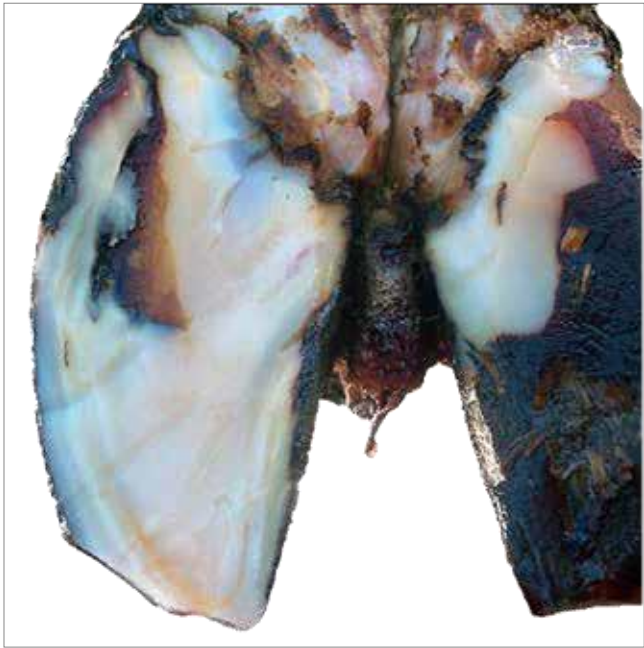
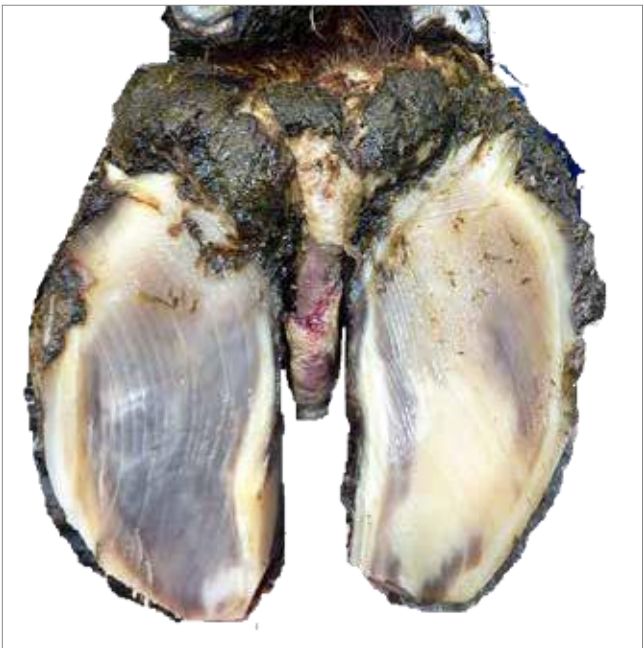
Sorkkavälin liikakasvu

 Nydannelse

 Sorkkavälin
liikakasvu

 Limax

 Limax

Sorkkavälin liikakasvu.

Sorkkavälin ajotulehdus

Klovbrandbyld

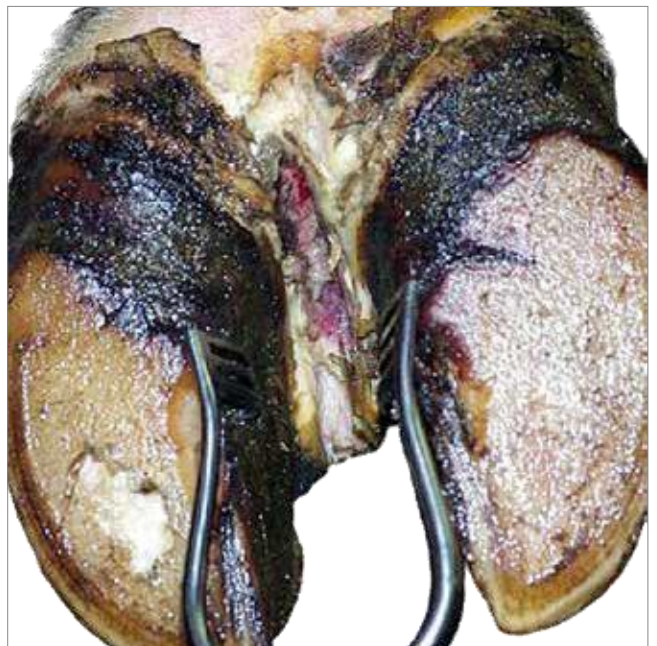
Sorkkavälin ajotulehdus

Klavspalteflegmone

Klövspaltsinflammation

Syvä tulehdus, symmetrinen turvotus, mädän haju, haavautunutta ja kuolioitunutta kudosta sorkkavälissä. Lisäksi eläimellä usein kuumetta ja voimakas ontuma.

Sorkkakiertymä

 Proptrækkerklov

 Sorkkakiertymä

 Korketrekkerklauv

 Korkskruvsklöv

Ennen sorkkahoitoa

Sorkkahoidon jälkeen

Ulko- tai sisäsorkan kiertyminen sisäänpäin, sorkan alle. Sorkan ulkoreuna ei ole suora.

Epäsymmetriset sorkat

Asymmetrisk klov

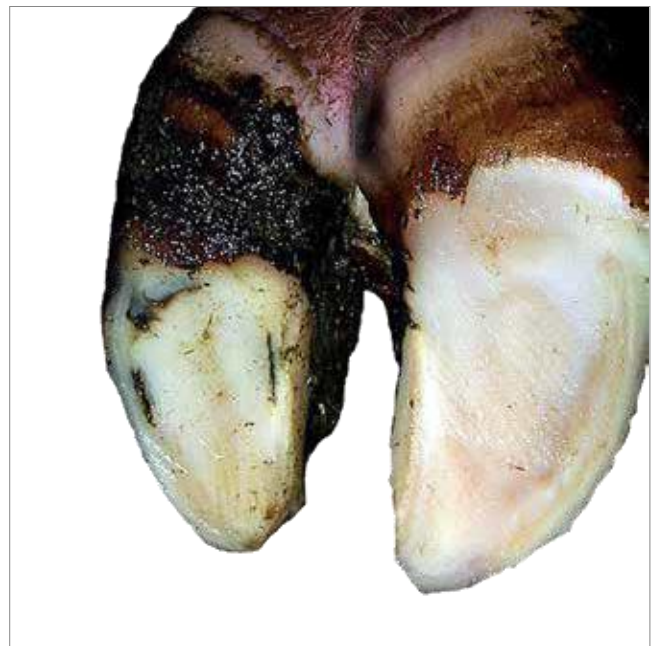
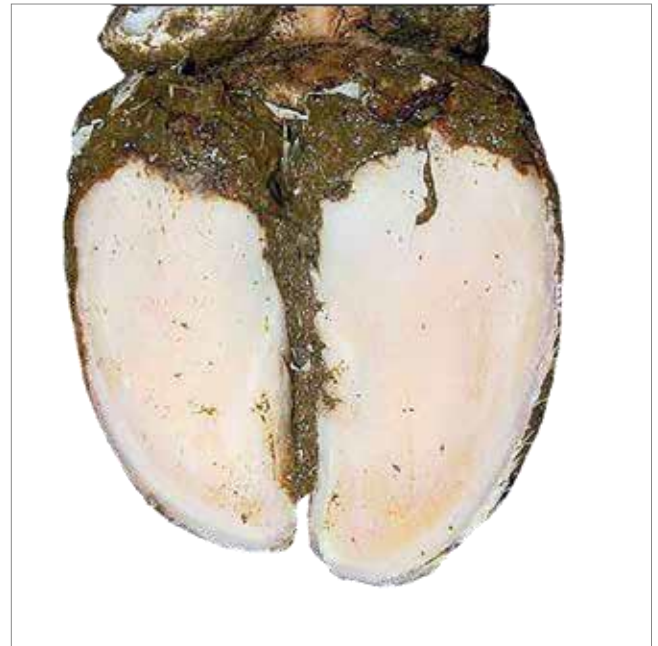
Epäsymmetriset sorkat

Asymmetriske klauver

Asymmetri

Merkittävä ero sisä- ja ulkosorkan leveydessä, korkeudessa ja/tai pituudessa.

Saksisorkkat

Ristikkäiset sorkan kärjet ilman kiertymää.

Ylikasvaneet sorkat

 Overgroet klov

 Ylikasvaneet sorkat

 Overvokste klauver

 Förvuxen klöv

Selvästi ylikasvaneet sorkat.

Ohut pohja

Tynd sål

Ohut pohja

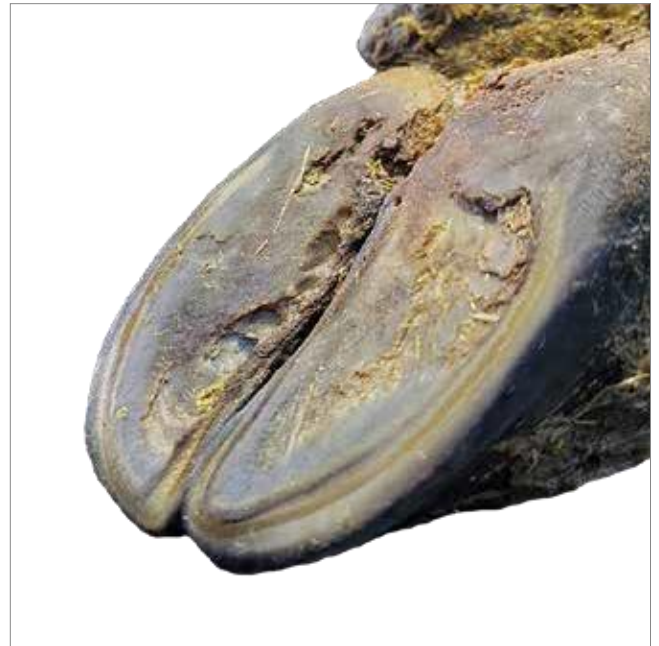

Tynn såle

Tunn sula

Ylikulunut pohja ennen sorkkahoitoa

Liikaa ohennettu sorkan pohja

Sorkan pohja antaa periksi sormella painettaessa

Vamma

Vammatapauksissa ota aina yhteyttä eläinlääkäriin!

Sorkkakapselin vaurio

Lisäsorkan irtoaminen

Sorkan irtoaminen

Sorkkasiteestä aiheutunut vaurio

Tapaturmaisesti aiheutunut sorkkakapselin, ruununrajan, sorkan alueen tai sorkkavälin ihon vamma.

Ontuminen

Kävelee ja / tai seisoo selkä kaarella. Lehmä kävelee lyhyin, jäykin askelin tai ontuu selvästi.

www.landbrugsinfo.dk

www.faba.fi

www.animalia.no

www.vxa.se

